

Домашне завдання

Література

2-7-26

7. Історія української літератури с 30-37. Козлова. „Терекимські читання“. Історичні місти і думи. Драми і інтермедії.
8. Історія української літератури с. 95, 99. Валуївський та Івасюк
указ.
9. Історія української літератури с 129-132. Оповідання і повість
Ольги Ковальської. Коротко оповісти „В негритю фансі з ідеєю Копля“
10. Історія літератури ХХ ст. с 259, 263, 264. В. Гус, І. Літературний,
І. Калущев
11. Вивести всі вірші

Козаччина

- 17 століття — час буйного розквіту козаччини й тяжких кривавих змагань за волю України
- Україна була під Польщею
- Всі права й привілеї належали тільки панам, шляхті
- Українські міщани мали обмежені права а селяни віддані під повну, необмежену владу панів
- селяни втікали в степи
- Запорізька Січ, козацька твердиня, заснована князем Вишневецьким 1552 р.
- Козаки -
 - відбивали наскоки кримських татар
 - в чайках пускалися на Чорне Море й визволювали з неволі бранців
- з кінця 16 століття розпочалися козацькі повстання проти Польщі в обороні поневолених селян і православної віри
- 1648 р. Б. Хмельницький в кількох битвах розбив польські війська й утворив другу Українську Державу
- 1654 р. Б. Хмельницький у Переяславі заключив союз з Москвою. Російський цар обіцяв зберігати всі права й звичаї українського народу.
- Москва не дотрималась угоди
- Мазепа злучився з шведським королем Карлом XII. Бій під Полтавою програли й Москва дістала можливість поневолити Україну й використати її всі народні багатства й усі здобутки української культури

“Перелітні птахи“

- 1685 р. Київську митрополію приділено під зверхність московського патріарха
- багато учених та письменників, що здобули високу освіту в Могилянській Колегії, перенеслися до Московщини й там віддали свою працю в користь чужої культури

Історичні пісні й думи

- Історичні пісні склали обдаровані поетичним хистом одиниці, але народ прийняв ці пісні за свої і так стали вони надбанням усього народу
- на перше місце пісня що оповідає про тяжке положення України в добу татарсько-турецьких нападів
- дуже популярні пісні

- про Байду, князя Дмитра Вишневецького (основник і духовий батько Січі Запорізької)
- про Почаївську Божу Матір
- про Нечая
- про Бондарівну
- про Чалого
- про зруйнування Січі московським військом
- в'яжуться з козаччиною
 - боротьба козаків із турками й татарами
 - козацькі морські походи
 - життя невольників у турецькій неволі
 - тяжкі переживання бранців на турецьких галерах
 - козацькі повстання проти Польщі
- автори невідомі
- переймали ці пісні професійні співаки (кобзарі або бандуристи)
- мали речитавний характер
- окремою прикметою — нерівномірність у будові стихів
- поділені на 2 цикли з погляду їх зміст і час постання
- старий цикл
 - обіймає лицарські думи (боротьба з турками й татарами)
 - невольницькі думи (оспіває побут козаків в неволі, їхня туга за рідним, краєм, тяжке горе бранців)
 - “Плач невольника“
 - “Маруся Богуславка“
 - “Озівські брати“
 - “Самійло Кішка“
 - навчальні думи
 - обов'язок любови рідного краю
 - святість батьківського й матірнього благословення
 - силу каяття
- молодчий цикл
 - велика частина відноситься до Хмельниччини

Вірші

- до розвитку віршової творчости в Україні спричинилась наука поетика (оден з головних предметів навчання)
- звичай складати вірші прийшов із Західної Європи
- спочатку були виключно релігійного змісту (релігійні пісні, псалми, християнські легенди)
- тематика поширилась — привіти, похвальні оди, описи гербів, приїзд

- гостя, свята
- тільки деякі твори появилися у свій час друком через обставини політичного життя (Москва)
- різні заборони вживати українську мову в письменстві
- переходили тільки в рукописах з кінця 17-го і з першої половини 18-го століття
- друком вийшли
 - вірші на Різдво Христове Памви Беринди 1616 р.
 - вірші на похорон гетьмана Сагайдачного 1622 р. Касіяна Саковича
 - збірник віршів К. Т. Ставровецького “Петро многоціноє“
 - збірник духових віршів “Богогласник“ 1790 р.
- Поставали також вірші історичні й сатиричні на громадські суспільні й політичні теми

Драматичне письменство

- В добі гуманізму й ренесансу в Західній Європі головним предметом в школах була латинська мова
- вставляли в школах комедії римських письменників (небагато було)
- вчителі шкіл почали складати комедії латинською мовою
- давні релігійні драми
 - містерії
 - міраклі (чуда)
 - мораліте
- головною темою містерії — тайне викуплення людського роду (2 подіях)
 - зв’язані з Різдвом із Воскресінням
- шкільна драма розвинула форми релігійної драми
- інтермедії (інтерлюдії) — гумористичні сцени з народного життя
 - змістом — жартівливі історії, веселі пригоди, сцени обману, спритного ошукування
 - ціль:
 1. підготування учнів в знанні латинської мови
 2. поглибити й закріпити знання релігійних правд та біблійних подій
- Єзуїтські шкільні вистави визначалися багатством і розкішною сценічною обстановою
- драми складали, щоб якнайбільша кількість учнів могла в них брати активну участь
- В Україні мовою драм була церковнослов’янська мова
- Інтермедії проходили в живій українській мові
- найдавнішу згадку про українські драматичні вистави маємо в листах

Івана Вишенського (православні замість працювати для церкви, “тільки комедії строять“)

- 1674 р. драма “Олексій чоловік Божий“ - життєпис аскета Олексія

Перші історичні драми

- 1705 р. “Володимир“ - Теофан Прокопович (Хрещення України)
- 1728 р. “Ласка Божа“ - автор невідомий (прославлена постать гетьмана Богдана Хмельницького)

Інтермедії. Вертепна драма.

- найдавніші - “Найкращий сон“, “Продав kota в мішку“
- найбільшу ціну мають інтермедії у різдв’яній і великодніх драмах (Д. Тупаленка і в драмі Юрія Кониського “Воскресення мертвих“)
- інтермедії залишили свій слід в українському ляльковому театрі, що звався “Вертеп“
- вертепна драма постала в Західній Європі
- на Україні розвинулася в 12 столітті
- складалася з двоц частин
 1. релігійною частини — показуючи сцени з Христового Різдва
 2. інтермедійної частини — постаті з народного життя: козак, поляк, жид і ін. з характеристичними прикметами своєї вдачі

Ім'я

1. Хто “перелітні птахи”?
2. Історичні пісні й думи. Хто їх написав? Про що вони співають?
3. Що таке інтермедії? Якою мовою писані?
4. Що таке вертепна драма? З яких частин складається?